

Laidiens: 08.05.2006., Nr. 70

Ministru kabineta noteikumi Nr.276

Rīgā 2006.gada 4.aprīlī (prot. Nr.19 56.§)

Likuma “Par pievienotās vērtības nodokli” normu piemērošanas kārtība

Izdoti saskaņā ar likuma “Par pievienotās vērtības nodokli” 8.panta 4.⁴ daļu, 8.panta piekto daļu, 12.panta 1.² daļu un 36.pantu

1. Noteikumi nosaka likumā “Par pievienotās vērtības nodokli” (turpmāk - likums) ietvertu normu piemērošanas kārtību.
2. Likumā lietotais termins “prece” ir attiecināms arī uz elektroenerģiju, gāzi, siltumu, apkuri, tvaiku un ūdeni.
3. Likumā lietotais termins “nekustamais īpašums” nav attiecināms uz dzelzceļa ritošo sastāvu (arī vagoniem, lokomotīvēm un cisternām).
4. Piemērojot likuma 1.panta 2.punktu, par preču piegādi uzskatāma arī poligrāfijas saimnieciskās darbības veicēja iespiesto grāmatu pārdošana (nodošana) pasūtītājam, ja poligrāfijas saimnieciskās darbības veicējs šo grāmatu iespiešanai ir izmantojis savu papīru un citus grāmatu iespiešanai nepieciešamos materiālus un sava papīra īpatsvars kopējā papīra patēriņā nav mazāks par 50 procentiem.
5. Piemērojot likuma 1.panta 3.punkta “b” apakšpunktu, par pakalpojuma sniegšanu uzskatāma arī ciršanas tiesību piešķiršana.
6. Piemērojot likuma 1.panta 5.punktu, ja ar pievienotās vērtības nodokli (turpmāk - nodoklis) apliekamā persona (turpmāk - apliekamā persona) savai saimnieciskajai darbībai iegādātās (tai skaitā pašu ražotās) preces nodod bez atlīdzības (piemēram, saviem darbiniekiem, darbinieku ģimenes locekļiem vai citām personām), tas uzskatāms par pašpatēriņu. Piemēram, ja apliekamās personas saimnieciskā darbība ir trauku piegāde un šī persona uzdāvina traukus saviem darbiniekiem, tas uzskatāms par pašpatēriņu. Ja apliekamās personas saimnieciskā darbība ir pakalpojumu sniegšana (piemēram, apģērbu ķīmiskā tīrīšana) un šī persona bez atlīdzības iztīra apģērbus saviem darbiniekiem, tas uzskatāms par pašpatēriņu. Ja apliekamā persona, kuras saimnieciskā darbība ir apģērbu ķīmiskā tīrīšana, nopērk un uzdāvina saviem darbiniekiem traukus, tas nav uzskatāms par pašpatēriņu.
7. Likuma 1.panta 11.punktā lietotais termins “budžeta institūcijas” ir attiecināms uz publiskām personām Valsts pārvaldes iekārtas likuma izpratnē (arī uz valsts un pašvaldību aģentūrām), kurām ar normatīvo aktu vai publisko tiesību līgumu piešķirtas noteiktas publiskas varas pilnvaras (noteikta kompetence) valsts pārvaldes jomā vai deleģēts valsts pārvaldes uzdevums un kuru darbība tiek finansēta no valsts vai pašvaldības budžeta vai kurām administratīvo izmaksu segšanai ir tiesības iekasēt maksu par konkrēta pārvaldes uzdevuma veikšanu.
8. Izmantojot vai kombinējot kādu no šajā punktā minētajām metodēm, nodokļu administrācija, veicot nodokļa revīziju (auditu), ir tiesīga pārbaudīt darījuma tirgus vērtības (cenas) noteikšanas pareizību un precizēt darījuma tirgus vērtību

(cenu), ja nodokļu administrācijai ir aizdomas par izvairīšanos no nodokļa iemaksāšanas budžetā situācijās, kurās darījumi notiek starp saistītām personām likuma “Par nodokļiem un nodevām” izpratnē:

8.1. pēc apliekamās personas uzņēmumā noteiktās iekšējās cenas (cena, par kādu apliekamā persona pārdod pašu ražoto preci vai sniedz pakalpojumus citām nesaistītām personām tajā pašā taksācijas periodā (ieskaitot vidējās atlaides));

8.2. pēc ārējās tirgus cenas (cena, par kādu citas apliekamās personas vienādos apstākļos pārdod analoģu preci vai sniedz analoģus pakalpojumus citām nesaistītām personām);

8.3. izmantojot izmaksu pieskaitīšanas metodi (ar kuru preču piegādes un pakalpojumu sniegšanas tirgus vērtība tiek noteikta, piegādātāja pārdotās produkcijas vai sniegto pakalpojumu izmaksām par preces piegādi (pakalpojuma sniegšanu) pieskaitot atbilstošo izmaksu uzcenojumu, kuru piegādātājs piemērotu salīdzināmā darījumā ar nesaistītu personu, ņemot vērā darījuma nodrošināšanai veiktās funkcijas, izmantotos aktīvus, uzņemtos riskus un tirgus apstākļus);

8.4. izmantojot muitas vērtību;

8.5. izmantojot preces vai pakalpojuma vidējo statistisko vērtību valstī;

8.6. izmantojot ekspertu novērtējumu;

8.7. ja radušās domstarpības, — izmantojot Darījumu novērtējuma komisijas atzinumu.

9. Ja darījums veikts saskaņā ar likumu “Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām”, par tirgus vērtību uzskatāma iepirkuma vērtība.

10. Ja preču piegādēm un pakalpojumu sniegšanai piemēro cenu samazinājumus atlaides veidā, preces un pakalpojuma tirgus vērtību nosaka, ievērojot atlaides apmēru.

11. Likuma 1.panta 16.punkta “b” un “c” apakšpunktā minētie nekustamā īpašuma objekti uzskatāmi par nelietotu nekustamo īpašumu arī tad, ja jaunuzcelto, renovēto, rekonstruēto vai restaurēto ēku (būvi) vai tās daļu iznomā vai citādi izmanto līdz šīs ēkas (būves) vai tās daļas nodošanai ekspluatācijā vai gada laikā pēc nodošanas ekspluatācijā to īrē, nomā vai izmanto citām vajadzībām.

12. Likuma 1.panta 16.punkta “c” apakšpunktā minētos terminus “renovācija”, “rekonstrukcija” un “restaurācija” lieto Vispārīgo būvnoteikumu izpratnē.

13. Likuma 1.panta 19.punktā minētais termins “lauksaimniecības produkcijas pārstrādātāji” nav attiecināms uz tiem saimnieciskās darbības veicējiem, kuri sniedz sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumus (tai skaitā uz ēdnīcām, kafejnīcām, restorāniem), kā arī uz tiem, kuri nodarbojas ar lauksaimniecības produkcijas tirdzniecību, bet neveic lauksaimniecības produkcijas pārstrādi.

14. Piemērojot likuma 1.panta 21.punktu, ja nomas pirkuma līgumā starp līzīgaņēmēju un līzīga devēju nav paredzēta īpašumtiesību uz nomas pirkuma objektu pāriešana līzīgaņēmējam, šis darījums nav uzskatāms par nomas pirkumu (līzingu). Šādu darījumu uzskata par lietu nomu.

15. Sauszemes motorizēto transportlīdzekli, kuģi vai citu kuģošanas līdzekli un gaisakuģi uzskata par jaunu transportlīdzekli gan situācijā, ja vienlaikus izpildās abi likuma 1.panta 31.punkta attiecīgajā apakšpunktā minētie nosacījumi, gan situācijā, ja izpildās tikai viens no minētajiem nosacījumiem.

16. Piemērojot likuma 2.panta otro daļu, par apliekamiem darījumiem uzskatāmi arī darījumi, kurus veic pašnodarbinātās personas.

17. Piemērojot likuma 2.panta otro daļu, par apliekamiem darījumiem nav uzskatāmi maksājumi, kurus apliekamās personas saņem no saviem darbiniekiem vai citām personām kā kompensāciju par citu apliekamo personu sniegtajiem pakalpojumiem vai piegādātajām precēm, kas daļēji vai pilnībā tiek izmantotas apliekamās personas darbinieku vai citu personu personiskajām vajadzībām (piemēram, virs limita patērētā degviela, virs limita veiktās tālruna sarunas).

18. Piemērojot likuma 2.panta otro daļu, par apliekamu darījumu nav uzskatāma uzņēmuma pāreja (mantas kopības vai tās daļas pāreja, kas izpaužas kā aktīvu un saistību nodošana) cita saimnieciskās darbības veicēja īpašumā vai lietošanā, ja, veicot aktīvu un saistību nodošanu par atlīdzību vai bez tās, vai kā ieguldījumu kapitālsabiedrības pamatkapitālā vai personālsabiedrības kapitālā (turpmāk - komercsabiedrības kapitāls), uzņēmuma ieguvējs kļūst par atdevēja tiesību un saistību pārņēmēju Komerclikuma izpratnē un tiek turpināta saimnieciskā darbība, kas nav saistīta ar uzņēmuma izpardošanu vai komercsabiedrības likvidēšanu.

19. Piemērojot likuma 2.panta otro daļu, ja uzņēmuma pārejas rezultātā uzņēmuma ieguvējs faktiski nekļūst par atdevēja tiesību un saistību pārņēmēju Komerclikuma izpratnē un saimnieciskā darbība netiek turpināta, aktīvu un saistību nodošana uzskatāma par atsevišķi pārdotām precēm, pamatlīdzekļiem, materiāliem vai pakalpojumiem (iegūtās tiesības un citi nemateriālie aktīvi), kas apliekami ar nodokli likumā noteiktajā kārtībā.

20. Likuma normas nav piemērojamas:

20.1. līgumsodiem, drošības naudai, rokas naudai, biedru naudai, apdrošināšanas sabiedrību izmaksātajai atlīdzībai par apdrošināšanas gadījumu, pasākumu dalības maksai un izdevumu kompensāciju maksai, kas nav atlīdzība par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu;

20.2. dotācijām un subsīdijām no valsts budžeta un pašvaldību budžetiem, kas valsts vai pašvaldību institūcijām piešķirtas to izpildvaras funkciju nodrošināšanai;

20.3. ieguldījumiem komercsabiedrības kapitālā apmaiņā pret vērtspapīru un kapitāla daļu apliecībām;

20.4. summām, kas tiek saņemtas saskaņā ar prasījuma tiesību cesiju;

20.5. procentu ienākumiem par noguldījumiem kredītiestādēs (tai skaitā par bankas konta atlikumu un depozītu);

20.6. summām (procentu ienākumiem) no parāda vērtspapīriem (tai skaitā no obligācijām, parādzīmēm);

20.7. šo noteikumu 20.5. un 20.6.apakšpunktā minētās normas nav piemērojamas, ja procentu ienākumus saņem kredītiestādes;

20.8. dividendēm;

20.9. ieņēmumiem no sadarbības projektu finansēšanas Civillikumā minēto sabiedrības līgumu ietvaros;

20.10. ieņēmumiem no valūtas kursa svārstībām;

20.11. elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēju savstarpējiem norēķiniem ar citu valstu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem;

20.12. Latvijas Republikā reģistrēto reliģisko organizāciju sniegtajiem reliģiskajiem un rituālajiem pakalpojumiem;

20.13. labdarības nolūkos bez atlīdzības nodotajām (dāvinātajām) precēm un sniegtajiem pakalpojumiem;

20.14. poligrāfisko un citu izdevumu obligāto eksemplāru piegādei bez maksas Latvijas Nacionālajai bibliotēkai saskaņā ar Poligrāfisko un citu izdevumu bezmaksas obligāto eksemplāru piegādes likumu;

20.15. finansējuma saņemšanai, kas nav atlīdzība un nav saistīta ar preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu (neattiecas uz avansa maksājumiem).

21. Piemērojot likuma 2.panta otro daļu, par apliekamu darījumu uzskatāms arī tāds preču imports, kas netiek veikts saimnieciskās darbības ietvaros.

22. Piemērojot likuma 2.panta ceturto daļu, valsts un pašvaldības dotāciju (subsīdiju), kas saņemta, lai daļēji vai pilnīgi segtu ar preču ražošanu vai pakalpojumu sniegšanu saistītus izdevumus, un ir tieši saistīta ar preču vai pakalpojumu cenu, iekļauj šo darījumu vērtībā, t.i., darījumu vērtību nedrīkst samazināt par valsts un pašvaldību dotācijas (subsīdijas) apmēru. Minētā likuma norma nav attiecināma uz budžeta institūcijām.

23. Šo noteikumu 22.punktā minētā kārtība nav attiecināma uz mērķdotācijām sabiedriskā pasažieru transporta dotēšanai un mērķsubsīdijām iekšzemes pārvadātājiem invalīdu un politiski represēto personu pārvadāšanai.

24. Piemērojot likuma 2.panta ceturto daļu, valsts un pašvaldības dotāciju (subsīdiju), kas saņemta, lai daļēji vai pilnīgi segtu ar preču ražošanu vai pakalpojumu sniegšanu saistītus izdevumus, taču nav tieši saistīta ar preču vai pakalpojumu cenu, neiekļauj šo darījumu vērtībā.

25. Piemērojot likuma 2.panta ceturto daļu, nodokli iekļauj cenā, ja tiek pārdotas sarunu priekšapmaksas kartes, braukšanas biļetes (taloni), mēnešbiļetes, dāvanu kartes, biļetes uz sporta pasākumiem.

26. Piemērojot likuma 2.panta septīto daļu, kreditēšanas un naudas aizdevumu piešķiršanas un kontroles pakalpojuma vērtība ir kredīta procentu un kredītiestāžu komisijas maksas vērtība.

27. Piemērojot likuma 2.panta septīto daļu, tā pakalpojuma vērtība, kas saistīta ar maksāšanas līdzekļu (valūtas), citu naudas tirgus instrumentu un atvasināto finanšu instrumentu tirdzniecību Finanšu instrumentu tirgus likuma izpratnē (tai skaitā valūtas nākotnes darījumu pirkšanu un pārdošanu), ir starpība starp maksāšanas līdzekļu (valūtas), citu naudas tirgus un atvasināto finanšu instrumentu pirkšanas un pārdošanas cenu.

28. Piemērojot likuma 2.panta septīto daļu, ja vērtspapīri vai kapitāla daļas tiek pārdotas par cenu, kas pārsniedz vērtspapīra (kapitāla daļas) nominālvērtību, un ieguldījuma daļas uzcenojums (starpība starp pārdošanas cenu un pārdotā vērtspapīra (kapitāla daļas) nominālvērtību) netiek ieskaitīts komercsabiedrības kapitālā, pakalpojuma vērtība, kas saistīta ar ieguldījumiem kapitālā un vērtspapīru (kapitāla daļu) pārdošanu, ir starpība starp pārdošanas cenu un pārdotā vērtspapīra (kapitāla daļas) nominālvērtību.

29. Piemērojot likuma 2.panta astoto daļu, ja starptautiskajā preču pārvadājumu pavadzīmē galapunkts nav konkrēti norādīts, par preču saņemšanas vietu uzskatāma muitas deklarācijā norādītā preču saņēmēja adrese Latvijas Republikā.

30. Piemērojot likuma 2.panta astoto daļu, preču importa darījumos ar nodokli apliekamajā vērtībā neiekļauj dabas resursu nodokli un vieglo automobiļu un motociklu nodokli.

31. Likuma 2.panta 8.¹ daļu piemēro arī preču iegādēm Eiropas Savienības teritorijā.

32. Likuma 2.panta piecpadsmitajā daļā minētā Ministru kabineta noteiktā kārtība ir attiecināma arī uz gadījumiem, ja persona (tai skaitā lombards), kura par izsniegto aizdevumu ir pieņēmusi kustamu vai nekustamu lietu kā ķīlu (turpmāk - ķīlas ņēmējs), pārdod neizpirkto ķīlu. Šī norma nav attiecināma uz kredītiestādēm.

33. Piemērojot likuma 2.panta septiņpadsmito daļu, ja nekustamā īpašuma pārdošanas darījumā nav nodalīta atsevišķi tā nekustamā īpašuma objekta pārdošanas vērtība, kura nav apliekama ar nodokli saskaņā ar likuma 6.panta pirmās daļas 23.punktu (piemēram, zeme, tās daļas), un renovētas, rekonstruētas, restaurētas ēkas (būves) vai tās daļas pārdošanas vērtība pēc renovācijas, rekonstrukcijas vai restaurācijas darbu pieņemšanas, kura apliekama ar nodokli, tad ar nodokli

apliekamā vērtība ir starpība starp ēkas (būves) vai tās daļas pārdošanas vērtību kopā ar zemes vai tās daļas pārdošanas vērtību un šīs ēkas (būves) vai tās daļas vērtību pirms renovācijas, rekonstrukcijas vai restaurācijas darbu uzsākšanas kopā ar zemes vai tās daļas vērtību pirms pārdošanas vai zemes vai tās daļas iegādes vērtību pirms ēkas (būves) vai tās daļas renovācijas, rekonstrukcijas vai restaurācijas, kura atrodas uz šīs zemes.

34. Piemērojot likuma 2.panta 17.¹ daļu, ja pirmo reizi tiek pārdots nepabeigts celtniecības objekts, kuram nav iegādes vērtības, ar nodokli apliekama objekta pārdošanas vērtība.

35. Likuma 2.panta 19.¹ daļa ir piemērojama arī tad, ja cenu atlaides preču un pakalpojumu saņēmējam tiek piešķirtas pēc sadarbības rezultātu izvērtēšanas un atlaides piešķiršana nesakrīt ar preču piegādes vai pakalpojuma sniegšanas brīdi. Apliekamā persona tās atlaides vērtību, kas piešķirta pēc konkrēto preču un pakalpojumu saņemšanas, nevis preču piegādes vai pakalpojuma sniegšanas brīdī, iekļauj nodokļa deklarācijā par to taksācijas periodu, kurā atlaide ir piemērota.

36. Likuma 2.panta 21.¹ daļā minētie nosacījumi ir attiecināmi uz personām, kuras:

36.1. rīkojas citas personas vārdā, sniedzot starpniecības pakalpojumu;

36.2. saņem starpniecības atlīdzību par starpniecības aģenta (starpnieka) sniegtajiem pakalpojumiem;

36.3. darbojas savā vārdā, bet izmanto citu personu sniegtos pakalpojumus vai preču piegādes savu pakalpojumu nodrošināšanai un iekasē pilnu samaksu, kurā iekļauta arī citu apliekamo personu sniegto pakalpojumu vai piegādāto preču vērtība kopā ar nodokli, un pārskaita saņemto maksu kopā ar nodokli attiecīgajiem pakalpojuma sniedzējiem vai preču piegādātājiem.

37. Piemērojot likuma 2.panta 21.¹ daļu, ar nodokli apliekama tikai paša komersanta sniegtā pakalpojuma vērtība.

38. Piemērojot likuma 2.panta divdesmit otro daļu, par budžeta institūciju valsts izpildvaras funkcijām uzskatāma publisko personu darbība Valsts pārvaldes iekārtas likuma izpratnē, kas nav šo personu saimnieciskā darbība.

39. Ja publiskā persona ar ārēju normatīvo aktu vai publisko tiesību līgumu deleģē valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu privātpersonām atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likumam un tām administratīvo izmaksu segšanai par konkrēta pārvaldes uzdevuma veikšanu ir tiesības iekasēt maksu kā par publisko pakalpojumu, uz tām ir attiecināma likuma 2.panta divdesmit otrā daļa.

40. Likuma 2.panta divdesmit otrā daļa ir attiecināma arī uz ugunsdrošības pakalpojumiem, kurus sniedz Iekšlietu ministrijas Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta departaments.

41. Lai likuma 3.panta pirmajā daļā un 26.panta pirmajā un devītajā daļā minētā persona tiktu reģistrēta Valsts ieņēmumu dienesta ar pievienotās vērtības nodokli apliekamo personu reģistrā (turpmāk - apliekamo personu reģistrs), tā iesniedz attiecīgajā Valsts ieņēmumu dienesta teritoriālajā iestādē reģistrācijas iesniegumu (1.pielikums).

42. Persona, kurai ir paraksta tiesības, šo noteikumu 41.punktā minēto reģistrācijas iesniegumu personīgi iesniedz Valsts ieņēmumu dienesta teritoriālajā iestādē. Iesniedzot iesniegumu, persona uzrāda personu apliecinošu dokumentu vai autovadītāja apliecību. Persona, kura iesniegusi iesniegumu, ir atbildīga par tās sniegto ziņu patiesumu līdz brīdim, kamēr atbildība nav pārreģistrēta uz citu personu. Ja reģistrācijas iesniegumu iesniedz pilnvarotā persona, tā uzrāda arī attiecīgu pilnvarojumu.

43. Piemērojot likuma 3.panta pirmās daļas 5.punkta "a" apakšpunktu, Eiropas Savienības teritorijā neregistrētu personu, kā arī jebkuru citas Eiropas Savienības dalībvalsts (turpmāk - dalībvalsts) personu, kura iekšzemē veic